

K A N C E L A R I A

CSW

Więckowska i Partnerzy Radcy Prawni

RADA NADZORCZA W SPÓŁCE AKCYJNEJ

Luty 2024

Rada nadzorcza – rola i funkcjonowanie

Rada Nadzorcza spółki akcyjnej:

- sprawuje **nadzór nad jej działalnością**, we wszystkich sprawach określonych w obowiązujących przepisach prawa i postanowieniach Statutu Spółki;
- **działa in corpore**, w składzie ustalonym uchwałami walnego zgromadzenia (w przypadku przekształcenia, pierwsza rada nadzorcza ustanawiana jest w uchwale o przekształceniu spółki).
- ponosi **odpowiedzialność jako organ** niezależnie od wewnętrznego podziału zadań i kompetencji jej członków;
- działa w składzie **co najmniej trzyosobowym**, w przypadku spółki publicznej- w składzie **pięcioosobowym**,
- powoływana jest na **okres pięcioletniej kadencji**,
- jest uprawniona do korzystania z określonych w przepisach **narzędzi kontrolnych**, których wykorzystanie obliguje zarząd spółki do udostępnienia radzie nadzorczej oczekiwanych informacji o spółce i jej spółkach zależnych;

Rada nadzorcza – kompetencje statutowe

Rada Nadzorcza posiada następujące uprawnienia, określone w **obowiązujących przepisach prawa**, jak również **mogą one wynikać z treści Statutu Spółki**:

- a. **ocena sprawozdań finansowych Spółki** za ubiegły rok obrotowy i **sprawozdania Zarządu z działalności Spółki**, a także wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty oraz **składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny**,
- b. **rozpatrywanie i opiniowanie istotnych spraw** mających być przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia,
- c. **reprezentowanie Spółki** w umowach i sporach z członkami Zarządu,
- d. **ustalanie liczby członków Zarządu, powoływanie, odwoływanie** członków Zarządu oraz **ustalanie ich wynagrodzenia**,
- e. **zawieszanie**, z ważnych powodów, **w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu** oraz **delegowanie członków Rady Nadzorczej**, na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- f. **zatwierdzanie rocznych planów finansowych (budżetów)** przedłożonych przez Zarząd,
- g. **wyrażanie zgody na wypłatę zaliczek** na poczet dywidendy,

Rada nadzorcza – kompetencje statutowe

- h. uchwalanie Regulaminu Rady Nadzorczej,**
- i. określanie szczegółowych zasad udziału w Walnym Zgromadzeniu i w posiedzeniach Rady Nadzorczej, przy wykorzystywaniu środków komunikacji elektronicznej,**
- j. zatwierdzanie Regulaminu Zarządu Spółki,**
- k. wybór oraz zmiana biegłego rewidenta badającego sprawozdania finansowe Spółki,**
- l. udzielenie zgody na nabywanie lub zbywanie przez Zarząd nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości albo użytkowaniu wieczystym,**
- m. udzielenie zgody na nabycie lub objęcie udziałów lub akcji w innych spółkach, oraz na przystąpienie Spółki do innych podmiotów,**
- n. wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w spółce lub podmiotem powiązany, w tym także członkiem Zarządu Spółki lub Rady Nadzorczej, za wyjątkiem transakcji typowych, zawieranych na warunkach rynkowych oraz w ramach prowadzonej działalności z podmiotem zależnym, w którym Spółka posiada większościowy udział kapitałowy (członek Rady Nadzorczej którego dotyczy transakcja wstrzymuje się od głosowania w swojej sprawie), co stanowi modyfikację obowiązków z art. 384 (1) KSH.**

Rada nadzorcza – uprawnienia

W celu wykonania **uprawnień, ale też obowiązków**, zgodnie z przepisami, Rada nadzorcza:

- może badać wszystkie dokumenty spółki, dokonywać rewizji stanu majątku spółki;
- może żądać od:
 - zarządu,
 - prokurentów,
 - osób zatrudnionych w spółce na podstawie umowy o pracę lub wykonujących na rzecz spółki w sposób regularny określone czynności na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o podobnym charakterze

sporządzenia lub przekazania wszelkich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień dotyczących spółki, w szczególności jej działalności lub majątku; przedmiotem żądania mogą być również posiadane przez organ lub osobę obowiązana informacje, sprawozdania lub wyjaśnienia dotyczące spółek zależnych oraz spółek powiązanych; osoby te zobowiązane są udzielić informacji niezwłocznie, nie później niż w terminie dwóch tygodni, chyba że rada nadzorcza wyznaczy dłuższy termin (**art. 382 § 4 -6 KSH**);

Rada nadzorcza – współpraca z biegłym rewidentem

Rada nadzorcza zobowiązana jest z **co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem**, zawiadomić **kluczowego biegłego rewidenta**, który przeprowadzał badanie sprawozdania finansowego spółki, o terminie posiedzenia, którego przedmiotem są sprawy związane z badaniem sprawozdań finansowych.

Spółka **zapewnia uczestnictwo kluczowego biegłego rewidenta** lub innego przedstawiciela firmy audytorskiej **w posiedzeniu rady nadzorczej**.

Rada nadzorcza jest **uprawniona do zadawania pytań** kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie posiedzenia, zaś kluczowy biegły rewident lub inny przedstawiciel firmy audytorskiej zobowiązany jest udzielać odpowiedzi na te pytania i **przedstawić radzie nadzorczej sprawozdanie z badania**, w tym **ocenę podstaw przyjętego oświadczenia** odnoszącego się do zdolności spółki do kontynuowania działalności (**art. 382 § 7 KSH**).

Zgoda rady nadzorczej na transakcje z podmiotem powiązanym

Obowiązek uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie przez spółkę akcyjną transakcji ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką powiązaną, której wartość zsumowana z wartością transakcji zawartych z tą samą spółką w okresie roku obrotowego **przekracza 10% sumy aktywów spółki** w rozumieniu przepisów o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego spółki (**art. 384 (1) KSH**).

Statut może wyłączyć obowiązek uzyskania zgody rady nadzorczej na te transakcje.

Przed podjęciem decyzji o wyrażeniu zgody na zawarcie transakcji zarząd udziela radzie nadzorczej informacji o:

- firmie lub innym oznaczeniu stron transakcji;
- charakterze powiązań między spółką a pozostałymi stronami transakcji;
- przedmiocie transakcji;
- wartości transakcji;
- okolicznościach niezbędnych do oceny, czy transakcja jest uzasadniona interesem spółki.

W przypadku transakcji, których przedmiotem są świadczenia powtarzające się, spełniane na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony, za wartość transakcji uznaje się sumę świadczeń przewidzianych w umowie w pierwszych trzech latach jej obowiązywania.

Przepisów **tych nie stosuje się do spółek**, których **co najmniej jedna akcja jest dopuszczona do obrotu na rynku regulowanym** zgodnie z przepisami o obrocie instrumentami finansowymi.

Sprawozdanie rady nadzorczej

Rada nadzorcza ma obowiązek sporządzać oraz składać walnemu zgromadzeniu **coroczne sprawozdanie za ubiegły rok obrotowy.**

Sprawozdanie rady nadzorczej powinno zawierać (art. 382 § 3 (1) KSH):

- wyniki ocen sprawozdań zarządu z działalności spółki oraz finansowego za ubiegły rok obrotowy i wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty,
- ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, zapewniania zgodności działalności z normami lub mającymi zastosowanie praktykami oraz audytu wewnętrznego,
- ocenę realizacji przez zarząd obowiązków,
- ocenę sposobu sporządzania lub przekazywania radzie nadzorczej przez zarząd żądanych informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień,
- informację o łącznym wynagrodzeniu należnym od spółki z tytułu wszystkich badań zleconych przez radę nadzorczą w trakcie roku obrotowego.

Narzędzia nadzoru rady nadzorczej - delegowanie członków i komitety

Zgodnie z przepisami, rada nadzorcza może **delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych** oraz ustanawiać **doraźny lub stały komitet rady nadzorczej**.

Komitet składający się z członków rady nadzorczej powołuje się do pełnienia określonych czynności nadzorczych (w spółkach publicznych funkcjonują również regulacje dotyczące komitetu audytu i komitetu ds. wynagrodzeń).

W obu przypadkach członkowie rady nadzorczej **nie są zwolnieni z odpowiedzialności** za sprawowanie nadzoru w spółce (**art. 390 (1) § 5 KSH**).

Delegowany członek rady nadzorczej oraz komitet rady nadzorczej:

- mają prawo podejmować czynności nadzorcze przewidziane dla rady nadzorczej, w tym dotyczące oceny sprawozdań finansowych, chyba że rada nadzorcza postanowi inaczej.
- są uprawnieni żądania dokumentów, sprawozdań i wyjaśnień co rada nadzorcza, a zarząd i pracownicy są zobowiązani udzielać im żądanych informacji.
- powinni co najmniej raz w każdym kwartale roku obrotowego udzielać radzie nadzorczej informacji o podejmowanych czynnościach nadzorczych oraz ich wynikach.

Doradca rady nadzorczej

Rada nadzorcza jest uprawniona do zatrudnienia doradcy celem zbadania określonej sprawy dotyczącej działalności spółki lub jej majątku (**doradca rady nadzorczej**) (**art. 382 (1) KSH**).

Nowe regulacje określają następujące **reguły działania i zatrudniania doradcy**:

- doradca może zostać wybrany również w celu przygotowania określonych analiz oraz opinii, nie tylko w celu zbadania określonej sprawy;
- wybierany jest przez radę nadzorczą drogą uchwały;
- w umowie między spółką a doradcą rady nadzorczej spółkę reprezentuje rada nadzorcza;
- zarząd zapewnia doradcy rady nadzorczej dostęp do dokumentów i udziela mu żądanych informacji.
- doradcę obowiązuje **nieograniczony w czasie obowiązek zachowania poufności** w zakresie wszystkich informacji niemających charakteru publicznego i dokumentów, do których miał dostęp w trakcie wykonywania badania lub sporządzania raportu z badania.

Doradca rady nadzorczej

Rada nadzorcza może zdecydować o udostępnieniu akcjonariuszom wyników pracy doradcy rady nadzorczej, chyba że mogłoby to wyrządzić szkodę:

- spółce,
 - spółce powiązanej albo
 - spółce lub spółdzielni zależnej,
- w szczególności **przez ujawnienie tajemnic** technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa.

W przypadku podjęcia decyzji o udostępnieniu akcjonariuszom wyników pracy doradcy rady nadzorczej, zarząd **udostępnia go w sposób określony dla ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia** w terminie dwóch tygodni od dnia powzięcia uchwały rady nadzorczej.

Statut **może wyłączyć albo ograniczyć prawo rady nadzorczej do zawierania umów z doradcą** rady nadzorczej, w szczególności przez upoważnienie walnego zgromadzenia do określenia maksymalnego łącznego kosztu wynagrodzenia wszystkich doradców rady nadzorczej, który spółka może ponieść w trakcie roku obrotowego.

Obowiązek lojalności członków rady nadzorczej

Członek rady nadzorczej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków **dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności** oraz **dochować lojalności** wobec spółki.

Powyższa zasada wyraża mierniki zasad odpowiedzialności rady nadzorczej wobec spółki.

Zasada lojalności polega na pełnieniu funkcji w najlepiej pojętym interesie spółki. W praktyce oznacza to, że interes spółki będzie decydującym kryterium oceny sprawowania mandatu członka rady nadzorczej, a przez to podejmowania decyzji, głosowania przez pryzmat interesu spółki, przy czym przez interes należy rozumieć w indywidualnym przypadku: interes finansowy, renomę, dobre imię, zdolność do konkurowania na rynku, działalność zgodną z prawem.

Członek rady nadzorczej **nie może ujawniać tajemnic spółki**, także **po wygaśnięciu mandatu (art. 377 (1) i art. 387 (1) KSH)**.

Członkowie rady nadzorczej powinni **ujawnić sprzeczność interesów** spółki z interesami członka rady nadzorczej, jego współmałżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście.

Członek rady nadzorczej powinien również wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw oraz może żądać zaznaczenia tego w protokole **(art. 377 i art. 388 § 5 KSH)**.

Odpowiedzialność rady nadzorczej - cywilnoprawna-

Członek rady nadzorczej odpowiada wobec spółki **za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem** sprzecznym z **prawem lub postanowieniami statutu** spółki, chyba że **nie ponosi winy** (art. 483 KSH).

Odpowiedzialność cywilnoprawna członków rady nadzorczej **jest solidarna** wobec zasady kolegiального działania.

Członek rady nadzorczej **nie narusza obowiązku dołożenia staranności** wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności, jeżeli postępując **w sposób lojalny** wobec spółki, działa **w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego**, w tym na podstawie **informacji, analiz i opinii**, które powinny być **w danych okolicznościach** uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny.

Powyższa klauzula określa tzw. zasadę ***business judgement rule***.

Odpowiedzialność rady nadzorczej - cywilnoprawna -

Działania mieszczące się w zasadzie ***business judgement rule***, które Rada Nadzorcza (poza korzystaniem z ustawowych narzędzi) może wykonywać lub oczekiwać, w ramach wykonywania swoich uprawnień i obowiązków:

- ✓ *opinie eksperckie (podatkowe, prawne, finansowe);*
- ✓ *raporty (z wyceny, na potrzeby przejęć, due diligence);*
- ✓ *dokumentowanie procesu decyzyjnego (procedury, kontrola wewnętrzna, audyt wewnętrzny, protokoły z posiedzeń, załączniki w postaci dokumentów);*
- ✓ *archiwizacja opinii i analiz.*

Ochrona odpowiedzialności może być gwarantowana właściwą polisą ubezpieczeniową.

Odpowiedzialność rady nadzorczej - sprawozdania finansowe -

Członkowie rady nadzorczej spółki są **zobowiązani do zapewnienia**, aby sprawozdanie finansowe, skonsolidowane sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie z działalności grupy kapitałowej **spełniały wymagania przewidziane w ustawie**, odpowiadając **solidarnie z zarządem** wobec spółki za **szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem** stanowiącym naruszenie tego obowiązku (art. 4a ustawy o rachunkowości).

Wobec odpowiedzialności cywilnej rady nadzorczej za prawidłowość sprawozdań spółki, członkowie rady nadzorczej **mogą ponosić z tego tytułu również odpowiedzialność karną**.

Kto **wbrew przepisom ustawy** dopuszcza do sporządzenia sprawozdania finansowego, skonsolidowanego sprawozdania finansowego, sprawozdania z działalności, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej, sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej, skonsolidowanego sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej niezgodnie z przepisami ustawy lub zawarcia w tych sprawozdaniach nierzetelnych danych
- podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
(art. 77 ustawy o rachunkowości).

MARIOLA WIĘCKOWSKA

RADCA PRAWNY

MAIL: MWIECKOWSKA@KANCELARIA-CSW.PL

KAROLINA JANAS

RADCA PRAWNY

MAIL: KJANAS@KANCELARIA-CSW.PL

KANCELARIA

The logo for CSW (Kancelaria CSW) features the letters 'CSW' in a large, bold, serif font. The letters are dark brown and are set against a light brown rectangular background. The 'C' and 'S' are connected, and the 'W' is slightly separated. The overall design is professional and classic.

Więckowska i Partnerzy Radcy Prawni

60-707 **Poznań**, ul. Libelta 27 lok. B6
02-695 **Warszawa**, Orzycka 6 lok. 1B

www.kancelaria-csw.pl

tel. (+48) 61 852 18 15

tel. (+48) 22 495 76 49

kancelaria@kancelaria-csw.pl

fax (+48) 61 662 81 15

fax (+48) 22 560 76 63